

Memo

Aan : Gemeenteraad Overbetuwe
Van : R. Engels
CC : C. Wustefeld
Ons kenmerk : 21int01253
Datum : 30 maart 2021
Betreft : Dementie in Overbetuwe en
Intentieverklaring netwerk Dementie Arnhem e.o.

Dementie in Overbetuwe

Inhoud

Inleiding	1
Prognose	1
Kader	2
Doelen	2
Lokale aanpak	3
Hoe gaan we verder	6

Inleiding

Het aantal mensen met dementie groeit. Iedereen krijgt ermee te maken. Dit betekent dat er meer inwoners en organisaties in Overbetuwe in de dagelijkse praktijk te maken krijgen met dementie. Maar liefst zeventig procent van de mensen met dementie woont thuis en wil daar ook graag blijven wonen. Gezien de drastische toename van het aantal mensen met dementie en de veranderingen in ons zorgstelsel wordt verwacht dat van de mensen met dementie het aantal thuiswonende mensen zal stijgen van zeventig naar 80%.

Met deze memo geven we informatie over de activiteiten in de gemeente rondom dementie.

Prognose

Dementie is een ziektebeeld waarbij de geestelijke vermogens ernstig zijn afgenomen. Als gevolg hiervan kan iemand dagelijkse handelingen, die voorheen moeiteloos werden gedaan, minder goed of niet meer uitvoeren. Het gaat dan om handelingen als zich aankleden, het bereiden van voedsel, correcte inname van medicatie, of het betalen van rekeningen.

- Dementie is volgens artsen en onderzoekers de volksziekte met de hoogste ziektelast voor de patiënt.
- Er zijn in Nederland 280.000 mensen met dementie.
- Ongeveer 74% van de mensen met dementie woont thuis.
- Dementie is de volksziekte met de hoogste zorgkosten. In 2017 bedragen de kosten 9,3 miljard, zo'n 9,5% van de totale gezondheidszorgkosten.
- Er zijn 350.000 mantelzorgers van mensen met dementie.
- De helft combineert de mantelzorg met een baan en/of de zorg voor kinderen.



- De gemiddelde leeftijd ligt op 65 jaar, en 72% is vrouw.
- 52 % van de mantelzorgers van mensen met dementie is zwaar belast. 3 procent van deze mensen is zelfs overbelast.

Bron: Alzheimer Nederland.

Aantal mensen met dementie en prognose in Nederland

	2018	2020	2025	2030	2035	2040	2050
Nederland	270000	280000	330000	390000	460000	520000	620000
Gelderland	33000	35000	41000	49000	57000	65000	77000
Overbetuwe	650	710	890	1100	-----	1400	1700

Bron: Alzheimer Nederland

Kader

Beleidsplan Sociaal Domein Overbetuwe 2020-2025; 'Een sterke sociale basis in Overbetuwe' (20bij10526).

1. Inwoners van Overbetuwe hebben zorg voor elkaar.
2. Inwoners voelen zich vitaal, iedereen telt en doet mee.
3. Ondersteuning is passend en nabij, voor jong en oud.
4. Voorzieningen en ondersteuning zijn betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief goed.

Doelen

De gemeente streeft naar de volgende drie doelstellingen:

1. Inwoners met dementie kunnen zo lang mogelijk mee blijven doen in de samenleving.

Zo ontstaat een gemeenschap waarin iedereen dementie accepteert: van bakker en buurman tot sportclub en wijkagent. Waarin mensen met dementie gewoon boodschappen doen, hun bankzaken regelen, naar hun vereniging gaan of de bibliotheek of een museum bezoeken. En waarin de gemeenschap hen een handje toesteekt wanneer zij het even niet meer weten.

2. Vergroten van de kennis van dementie binnen de eigen organisatie en de gemeenschap.

De meeste mensen willen iemand met dementie graag helpen, maar weten niet hoe. Dementievriendelijk biedt gratis trainingen aan voor professionals, vrijwilligers, inwoners om dementie te leren herkennen en hulp kunnen bieden als dat nodig is. bijvoorbeeld door het aanbieden van trainingen, voorlichting en het verstevigen van het netwerk dementie.

3. Samenwerking in de keten verbeteren.

Kwetsbare mensen zoals mensen met dementie en hun naasten kunnen voor ondersteuning een beroep doen op meerdere zorgprofessionals zoals de huisarts, de POH, professionals in het sociaal domein, de wijkverpleegkundige, de specialist ouderengeneeskunde, de casemanager dementie, de ouderenadviseur, de neuroloog en de klinisch geriater. Door doelgericht en slim samen te werken kunnen zij deze inwoners optimaal, op maat ondersteunen.

Om de doelstellingen te halen zetten we in op:

- Dementievriendelijk Overbetuwe.
- Regio netwerk Arnhem e.o.
- Dagbesteding.
- Respijtzorg.
- Project Handig.
- Alzheimer café.
- Odensehuis.
- Mantelzorgcafé.
- Ontmoet!.

Lokale aanpak

De lokale aanpak in Overbetuwe kenmerkt zich door een praktische insteek en aansluiten op de behoefte van onze inwoners. De aanpak is dan ook een groeimodel waarin we de afgelopen twee jaar met onze partners een basis hebben neergezet.

➤ *Corona*

De maatregelen rondom de coronacrisis raken mensen met dementie en hun familieleden hard. Verschillende activiteiten zijn tijdelijk stil gelegd of is een online alternatief voor gevonden. Nieuwe communicatiemiddelen, zoals beeldbellen, zijn versneld geadopteerd en geïmplementeerd. Hierdoor bleef contact met de specifieke doelgroepen mogelijk.

Door de situatie met het Corona-maatregelen zijn trainingen en activiteiten verschoven en aangepast aan de laatste RIVM-normen met 1,5 meter afstand. Verschillende activiteiten wachten op de opheffing van beperkingen om fysiek samen te komen, zoals het nieuwe aanbod van lotgenoten bij Ontmoet!

➤ *Dementie vriendelijke Overbetuwe*

Overbetuwe wil dementievriendelijke gemeente worden in 2021. Samen met organisaties, Alzheimerafdelingen en vrijwilligers willen we dat mensen met allerlei soorten geheugenproblemen, zoals dementie, gewoon mee kunnen blijven doen in de samenleving. Op deze manier kunnen ze hun leven blijven leiden zoals ze dat al deden en geaccepteerd worden door hun omgeving. Forte Welzijn en gemeente Overbetuwe werken samen aan een 'Dementie Vriendelijk Overbetuwe'. Dementie Vriendelijk is een initiatief van Alzheimer Nederland, Ministerie VWS en past binnen het Deltaplan Dementie.

De focus ligt op:

- *Trainingen*

In deze training leren de deelnemers hoe je goed kunt omgaan met mensen met dementie die je tegenkomt zowel tijdens je werk als in een privé situatie. Het eerste deel van de training gaat over dementie en het herkennen van dementie. De trainingen worden gegeven door de Stichting Samen Dementie Vriendelijk.

- *Voorlichting*

Er is informatie te leen zoals boeken. Er wordt voorlichting gegeven over activiteiten, informatie over (technische) hulpmiddelen, apps, websites etc. Er worden ook organisaties en verenigingen bezocht om deelname van mensen met dementie te bevorderen, of langer mogelijk te maken.

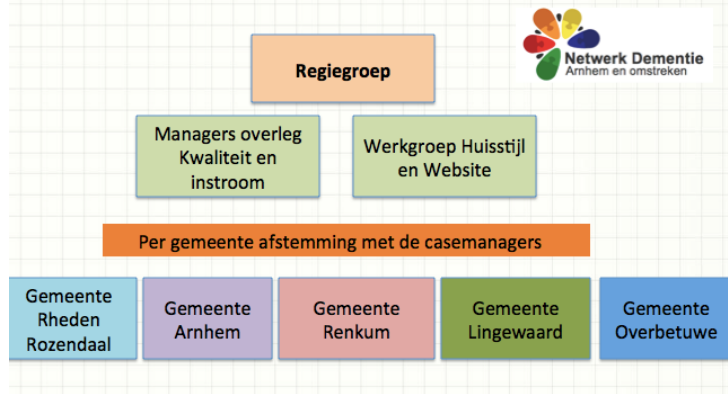
➤ *Netwerk Dementie Arnhem e.o.*

Het Netwerk Dementie Arnhem en omstreken biedt praktische ondersteuning en zorg aan mensen met dementie en hun naasten. Het is een samenwerkingsverband van zorg- en welzijnsorganisaties en gemeenten. Het netwerk is actief in de gemeenten Arnhem, Overbetuwe, Rheden/Rozendaal, Lingewaard en Renkum. In de naastgelegen gebieden is het dementie netwerk Gelderse Vallei en de Keten dementie de Liemers. Menzis vindt het belang van een goed dementienetwerk zo groot dat zij voor de regio Arnhem een kwartiermaker/ netwerkcoördinator Netwerk dementie Arnhem en omstreken financiert. De kwartiermaker is in dienst van voor de gezamenlijke partijen van zorg VVT.

Regio

Ook nu al wordt in Arnhem en omstreken intensief samen gewerkt. Vaak gaat dat goed, soms kan het beter. Mede om de toename van het aantal mensen met dementie in de komende jaren goed op te kunnen vangen, gaan de zorgorganisaties, gemeenten en het sociaal domein het netwerk dementie verbeteren.

Structuur Netwerk dementie Arnhem en omstreken



Visie netwerk dementie

Sinds medio 2019 word er in Overbetuwe met de verschillende organisaties verder gebouwd aan een netwerk dementie. Vanuit dit netwerk gaan we eenduidig werken met korte lijnen en goede verbindingen in de samenwerking. Gezamenlijk bieden we integrale ondersteuning met zorg, welzijn en wonen in samenhang, aan mensen met dementie en hun naasten, die zij wensen op het moment dat zij het nodig hebben op de plaats van hun voorkeur.

De ambitie richt zich op 3 doelstellingen:

1. De volumedoelstelling: Naar verwachting is het aantal mensen met dementie in 2025 gestegen tot 6.330 in de regio. De doelstelling is om in 2022 in iedere gemeente in de regio het (voorspelde) aantal mensen met dementie en hun naasten de ondersteuning te geven die zij wensen.
2. De kwaliteitsdoelstelling: We willen mensen met dementie en hun naasten kunnen ondersteunen naar behoeften op alle levensgebieden. Integrale ondersteuning; welzijn, zorg en wonen in samenhang. Dit alles volgens de kwaliteitsnormen van de Zorgstandaard Dementie.
3. De kostendoelstelling: De doelstelling is om de groei van het aantal mensen met dementie op te vangen met de huidige formatie aan professionals (zorg, welzijn, wonen).

De uitgangspunten voor de inrichting van het netwerk dementie Arnhem en omstreken

- Dementie behoort tot het normale leven.
- Het netwerk dementie is gericht op het versterken van de eigen regie en de zelfredzaamheid van mensen met dementie en hun mantelzorgers.
- Het netwerk dementie moet in de komende jaren het toenemende aantal mensen met dementie en hun mantelzorgers ondersteuning bieden. Volgens de kwaliteitsnormen van de Zorgstandaard dementie. Op efficiënte wijze.
- Het netwerk dementie faciliteert de multidisciplinaire samenwerking tussen professionals en vrijwilligers op de gebieden (mantel)zorg, welzijn, zorg en wonen.
- De inrichting van het netwerk dementie sluit aan bij de klantreis van mensen met dementie en hun mantelzorgers.
- De bouwstenen van het netwerk dementie zijn: Vroegsignalering en preventie, diagnose, ondersteuning en zorgleefplan, professionele regie, aangepaste woonvormen en inzet van technologie.

Website

In najaar 2020 is er een nieuwe website met aanbod en vraagbaak rondom dementie in Overbetuwe. Neem een kijkje op <https://www.netwerkdementiearnhemeo.nl/>.

De website geeft informatie en faciliteert de multidisciplinaire samenwerking tussen professionals en vrijwilligers op de gebieden (mantel)zorg, welzijn, zorg en wonen. Zijn er beschikkingen nodig, dan gaat dat via de juiste instanties.

Door corona is de website nog niet helemaal gevuld en daar wordt aan gewerkt.

Organisaties die een aanbod hebben kunnen zich via de site melden. Ook wijzigingen zijn snel door te geven.

Intentieverklaring

De 25 organisaties verenigd in het netwerk Dementie Arnhem en omstreken gaan een intentieverklaring ondertekenen (zie bijlage 1). Overbetuwe gaat ook de intentieverklaring ondertekenen. Het doel is om de opgebouwde ketensamenwerking te continueren en te versterken voor de toekomst.

➤ *Dagbesteding*

Bij de nieuwe aanbesteding van de dagbesteding zijn voor de groep dementerenden twee problemen ontstaan. Er is niet voldoende passend aanbod voor dementerenden en in heel Overbetuwe is er een wachtlijst bij een aantal dagbestedingen.

Daarnaast zal er nog speciaal aandacht moeten zijn voor jong dementerenden. (Deze groep komen de casemanagers niet veel tegen) wel kan aanbod passende gemaakt worden, zodat actieve mensen ook naar een passende dagbesteding kunnen gaan.

In 2021 komen er gesprekken met de aanbieders van dagbesteding en gaan we meer inzetten op laagdrempelig ontmoeten.

Op termijn willen we de maatwerkvoorzieningen ombuigen tot algemene voorzieningen

We willen mensen minder afhankelijk maken van geïndiceerde zorg

(maatwerkvoorzieningen), daartoe verbreden we ons aanbod met algemene voorzieningen waarbij ontmoeten centraal staat.

➤ *Respijtzorg*

Respijtzorg is een verzamelbegrip voor voorzieningen die de mantelzorg tijdelijk of volledig overnemen, zodat de mantelzorger de zorg uit handen kan geven om eigen activiteiten te ontplooiën (werk, opleiding, ontspanning). Het doel is om te zorgen dat mensen met dementie zo lang mogelijk thuis kunnen blijven.

De respijtzorg was geen onderdeel van de regionale aanbesteding. Gemeente Overbetuwe heeft dit voorjaar aparte afspraken gemaakt met Liefkenshoek in Heteren en Artemis in Andelst en Zetten. Zo hebben we een aanbod voor logeer/respijt opvang gerealiseerd.

➤ *Project Handig*

Samen met Forte Welzijn zijn wij dit project aan het vormgeven. In het project staat een demonstratiekoffer ter beschikking met technologische hulpmiddelen die bijdragen in het langer prettig, zelfstandig thuis wonen voor mensen met geheugenproblemen. Vrijwilligers en ergotherapeuten ondersteunen bij de keuze, het aanleren en gebruik van de technische hulpmiddelen. De vrijwilligers krijgen een training over de toepassing van de technologie, gedrag bij dementie en aanleren van de technologie en gaan met een demonstratiekoffer met hulpmiddelen op pad om inwoners bekend te maken met de mogelijkheden. De deelnemers kunnen de hulpmiddelen gratis uitproberen en daarna eventueel zelf aanschaffen.

Te denken valt aan gps systemen, eenvoudige (ouderen) tablets, sleutelvinders etc. Mensen met geheugenproblemen kunnen bijvoorbeeld weer zelfstandig op de fiets op pad met een GPS tracker. Als ze de weg kwijt zijn, dan krijgt de mantelzorger een bericht op de telefoon en zijn ze weer snel teruggevonden.

➤ *Alzheimer café*

Het Alzheimer café komt maandelijks bijeen. Het Alzheimer Café heeft een nieuwe herstart gemaakt met nieuwe bestuursleden. En zijn nu 4 vrijwilligers actief voor de uitvoering en het opzetten van het Alzheimercafé. Alzheimer Arnhem is betrokken bij de herstart.

➤ *Odensehuis*

Het Odensehuis is een inloop en ontmoetingscentrum voor mensen met lichte dementie. In huiselijke sfeer worden allerlei activiteiten georganiseerd en advies gegeven als het geheugen gaat haperen. Het Odensehuis Gelderse vallei wil een dagdeel in Zetten open gaan en heeft via OverbetuweDoet een 'proeverij' met ontmoeting-, advies en activiteitenprogramma georganiseerd in de Oude School te Hemmen. De activiteiten worden verzorgd door vakdocenten die in het Odensehuis actief zijn (Tai Chi, creatief met taal, schilderen, dansen, spelletjes, creatief actief). Naast ontmoeting, goede gesprekken en gezelligheid kan men ook met vragen terecht over de ziekte dementie, met een speciaal luisterend oor voor de mantelzorgers. Het Odensehuis werkt hierin samen met het Netwerk Dementie en Forte Welzijn. Bij voldoende belangstelling en draagvlak wil het Odensehuis Gelderse vallei zijn werkzaamheden uitbreiden naar Overbetuwe.

➤ *Mantelzorgcafé*

Forte Welzijn Mantelzorg Overbetuwe organiseert in samenwerking met Stichting Gehandicaptenplatform Overbetuwe (SGO) en andere organisaties met enige regelmaat een mantelzorgcafé met verschillende thema's. Door corona zijn een aantal mantelzorgcafé's komen te vervallen.

➤ *OntMoet! voor (oud) mantelzorgers*

Forte Welzijn Mantelzorg Overbetuwe organiseert i.s.m. de bibliotheek voor (oud) mantelzorgers een gezellig, ontspannen moment om met elkaar ervaringen uit te wisselen: ontMoet! Op dinsdagmiddag 1x in de twee weken. Zodra de richtlijnen het toelaten word deze activiteit weer opgestart.

Hoe gaan we verder

Het netwerk dementie Arnhem e.o. en dementievriendelijk Overbetuwe hebben een goede basis en zijn klaar om zich verder te ontwikkelen.

Het komende jaar staan de volgende activiteiten op het programma:

- Intentieverklaring opstellen en ondertekenen tussen de samenwerkingspartners in het netwerk en Forte Welzijn en de gemeente.
- Netwerk verstevigen met een jaarlijkse Netwerkbijeenkomst.
- Informatiepunt en meldpunt dementie bij Forte Welzijn opzetten.
- Meer activiteiten organiseren als:
 - Ontmoeting verder uit bereiden.
 - Lotgenoten contact.
 - Trainingen dementie vriendelijk Overbetuwe.
- Dagbesteding ontwikkelen naar een algemene voorziening.
- Casemanagers dementie zoeken naar een manier om bij overlijden de begeleiding nog wat langer aan te bieden. Denk daarbij aan hulp en verwijzing naar rouw en verlies verwerkingsgroepen en daar mee samen te werken.